

**DARBO SANTYKIŲ KOMISIJOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖS TARYBOS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2023-08-10 Nr. K2-7

Vilnius

Posėdis įvyko 2023-08-10.

Posėdžio pirmininkas Rimantas Stanevičius.

Posėdžio sekretorė Svetlana Kalinauskienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Olga Pacevičienė – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Teisės skyriaus patarėja, Šarūnas Orlavičius – Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kancleris.

Profesinių sąjungų atstovai: Evelina Šilinytė – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos teisininkė, Raimondas Tamošauskas – Lietuvos maistininkų profesinės sąjungos pirmininkas, Artūras Černiauskas – Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Algirdas Markevičius – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Arvydas Dambrauskas – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos pirmininkas, Vesta Sharabayka – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos teisininkė.

Darbdavių organizacijų atstovai: Rimantas Stanevičius – advokatų kontoros „Ellex Valiūnas ir partneriai“ ekspertas, Aurelija Gabrielė Maldutytė – Lietuvos darbdavių konfederacijos Prezidiumo narė, Tomus Garuolis – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento direktorius, Monika Gabalytė – asociacijos „Investors‘ Forum“ Politikos ir korporatyvinių reikalų vadovė, Agnė Ribašauskienė – Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų Kooperacijos ir teisės skyriaus teisininkė.

Kiti asmenys: Viktorija Minkevičiūtė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vyriausioji patarėja, Inga Liubertė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo rinkos grupės vadovė, Birutė Macijauskienė – Valstybinės darbo inspekcijos Neteisėtos veiklos priežiūros skyriaus vedėja, Edgar Lisica – Valstybinės darbo inspekcijos Neteisėtos veiklos priežiūros skyriaus patarėjas, Tautvydas Zesas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėjas, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė, Vita Baliukevičienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vadovė, Rokas Keršys – programos „Kurk Lietuvai“ projektų vadovas, Donata Telišauskaitė-Čekanavičė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo grupės vyresnioji patarėja, Rasa Malaiškienė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo rinkos grupės patarėja.

Darbotvarkė:

Posėdžio darbotvarkės pristatymas ir derinimo termino priminimas.

Užimtumo pakeitimai:

1. Pagal Trišalės tarybos rekomendaciją, sudaryti galimybę ADRP priemones finansuoti iš GF ir IDIF lėšų.

2. Valstybės pagalbos taisyklių taikymas ADRP.

3. Mokymo stipendijos atsisakymas užimtiems asmenims.

CPK pakeitimai:

4. Išskaitų iš darbo užmokesčio mažinimas.

5. „Skolų atostogos“.

6. Išskaitymo iš turto ribos ir terminų didinimas.

Legalaus darbo pakeitimai:

7. Darbas be skaidriai dirbančio ID – nelegalus darbas (UĮ 56 str., naujas 56¹ str., 59 str., naujas 59¹ str.; STĮ 22¹ str. pakeitimai; ANK 362¹ str. pakeitimai).

8. Baudų didinimas už nelegalų darbą. Baudos pagal MMA ir nuo apyvartos. Baudos mažinimas – UĮ 56 str., UĮ 60 str., ANK 95 str.

9. Darbas nemokamų atostogų metu – nedeklaruotas darbas. Baudų didinimas už nedeklaruotą darbą – UĮ 58 str.

10. Užsieniečių įdarbinimo ir informavimo pažeidimai. Baudų didinimas ir pažeidimų (naujas pažeidimas – neteisingų duomenų LDU pranešime pateikimas) diferencijavimas – UĮ 57 str.

11. Pažeidėjų viešinimas.

12. Kiti Užimtumo projektų klausimai.

SVARSTYTA. Posėdžio darbotvarkės pristatymas ir derinimo termino priminimas.

Tautvydas Zesas informavo, kad komisijos narių prašymu prieš posėdį buvo pateikta papildoma informacija ir pagal temas struktūrizuota darbotvarkė. Pakvietė svarstyti klausimus pagal pasiūlytą darbotvarkę.

Jelena Polijančuk priminė, kad 2023 m. rugpjūčio 11 d. baigiasi oficialus 12 darbo dienų teisės aktų projektų derinimo terminas. Paprašė pastabas atsiųsti ne vėliau kaip iki rugpjūčio 16 d., nes norima jas visas kartu įvertinti, o teisėkūros terminai yra trumpi.

Rimantas Stanevičius pakvietė pasisakyti dėl posėdžio darbotvarkės.

Aurelija Maldutyte akcentavo, kad pateiktos medžiagos apie baudas yra labai daug, kad ją būtų galima greitai įvertinti. Norėtusi, kad informacija būtų pateikta lentelės formatu. Pasigedo išsamesnės analizės apie ANK taikymą. Taip pat paprašė po 1,5 val. posėdžio padaryti 5 min. pertrauką.

Jelena Polijančuk pabrėžė, kad rugpjūčio mėnesį, atostogų metu, iš kitų ES valstybių narių yra labai sudėtinga gauti patikslinančios informacijos. Atkreipė dėmesį, kad jokių pokyčių šioje daug metų galiojančioje sistemoje nėra siūloma. Yra tik vienas pakeitimas – juridinio asmens vadovui šiek tiek padidinama bauda už nelegalų darbą, t. y. nuo 1 tūkst. Eur iki 1 tūkst. 500 Eur.

Rimantas Stanevičius akcentavo, kad buvo mažai diskusijų tokios apimties klausimui.

Tomas Garuolis kėlė klausimą dėl teisėkūros kokybės – atostogų metas, trumpi terminai, daug posėdžių ir informacijos. Atkreipė dėmesį į susidariusį vaizdą, kad pirmo komisijos posėdžio lyg ir nebuvo.

Evelina Šilinytė informavo, kad Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija (toliau – LPSK) sprendimus dėl teisės aktų pasiūlymų priima kolegialiai LPSK valdyboje. Nurodė, kad šiuo metu yra atostogų laikas, o artimiausias LPSK valdybos posėdis numatomas rugpjūčio 21 d., tada ir bus suformuota oficiali galutinė LPSK nuomonė, pozicija.

Rimantas Stanevičius pakvietė klausimus nagrinėti iš eilės pagal darbotvarkę, prašydamas klausimų pranešėjų labai trumpai pristatyti siūlomus pakeitimus.

SVARSTYTA. Užimtumo pakeitimai:

1. Pagal Trišalės tarybos rekomendaciją, sudaryti galimybę ADRP priemonės finansuoti iš GF ir IDIF lėšų.

Inga Liubertė priminė, kad pasiūlymu siekiama sudaryti galimybę socialiniams partneriams teikiant Trišalės tarybos rekomendaciją priimti sprendimą ir numatyti tiek tikslines grupes, tiek ADRP priemones (pvz., kvalifikacijos kėlimas, perkvalifikavimas) naudojant šių fondų lėšas.

Vytautas Šilinskas paaiškino kontekstą sakydamas, kad matoma, jog įmokų į šiuos fondus surenkama dvigubai daugiau nei išleidžiama. Kalbėjo apie girdimus LR Seimo narių komentarus, kad reiktų paskirstyti ir padalinti šių fondų lėšas. Nurodė, kad šiuo siūlymu norima, kad

sprendimą apie lėšų panaudojimą priimtų ne LR Seimas, bet Trišalė taryba, t. y. darbdavių ir darbuotojų atstovai turėtų galimybę teikti rekomendaciją. Sakė žinantis, kad darbdavių ir darbuotojų atstovai dar nėra susitarę dėl pakeitimų. Kalbėjo apie Trišalėje taryboje buvusį logišką pasiūlymą šias lėšas skirti darbuotojų perkvalifikavimo galimybei. Tikslesnės aplinkybės būtų sprendžiamos Trišalėje taryboje.

Aurelija Maldutytė akcentavo, kad dvišalės derybos tarp darbdavių ir profesinių sąjungų atstovų nėra baigtos. Kalbėjo, kad yra neadekvatu, kad Užimtumo tarnybos atliekamos funkcijos būtų finansuojamos iš šių fondų. Nurodė, kad Lietuvos darbdavių konfederacija griežtai pasisako prieš šių fondų naudojimą tol, kol darbdaviai ir profesinės sąjungos dėl to nesusitars. Pasisakė apie Italijos pavyzdžius. Akcentavo, kad darbdaviai ir šiuo metu nuolat apmoko darbuotojus naujovių.

Vytautas Šilinskas akcentavo, kad šia idėja siūloma galimybė ateityje Trišalės tarybos nariams dėl to susitarti, kaip panaudoti GF ir IDIF fondų lėšas per administruojančią įstaigą – Užimtumo tarnybą, tačiau jei tokios galimybės nereikia, sprendimas dėl fondų lėšų panaudojimo paliekamas Lietuvos Respublikos Seimui.

Artūras Černiauskas atkreipė dėmesį, kad administravimas atiduodamas Užimtumo tarnybai (toliau – UŽT) ir pasisakė apie UŽT veiklos trūkumus. Siūlė skirti daugiau laiko diskusijoms ir kompromisinio sprendimo paieškoms. Atkreipė dėmesį į mažus išeitinių išmokų dydžius darbuotojams įmonių bankroto atveju.

Vytautas Šilinskas pasisakė apie Estijos pavyzdį, kur subsidijuojamas įdarbinimas, o Lietuvoje yra priešingai – fondų lėšos skiriamos išmokoms.

Aurelija Maldutytė prašė patikslinti, kiek per metus Lietuvoje skiriama lėšų subsidijavimui įdarbinant ir kiek per metus surenkama į fondus.

Inga Liubertė informavo, kad 2023 m. sąmatoje yra numatyti panašūs sumų dydžiai tiek subsidijavimui – apie 23 mln. Eur, tiek mokymams – apie 25 mln. Eur.

Vytautas Šilinskas papildė sakydamas, kad tikslus skaičius reikėtų patikslinti, bet nurodė, kad kasmet surenkama apie 20 mln. Eur, o išleidžiama apie 10 mln. Eur. Apibendrinamas sakė, kad, jei nėra pritarimo, šio pasiūlymo reikia atsisakyti.

Raimondas Tamošauskas kalbėjo, kad problema yra per mažas tikslinių gavėjų skaičius, o ne per daug pinigų. Pabrėžė, kad kaupiamas fondas turėtų būti kaip pagalvė atėjus neramiems laikams. Reikėtų daugiau diskusijų su darbdaviais.

NUTARTA: po diskusijų darbdavių ir profesinių sąjungų atstovai nepritarė pasiūlymui pagal Trišalės tarybos rekomendaciją sudaryti galimybę ADRP priemonės finansuoti iš GF ir IDIF lėšų.

2. Valstybės pagalbos taisyklių taikymas ADRP.

Inga Liubertė pristatė pakeitimus ir informavo, kad keistūsi valstybės pagalba remiamos grupės.

Vytautas Šilinskas papildė informuodamas apie kontekstą. Bendra nuostata – ES valstybėms narėms draudžiama padėti verslams, kad nebūtų iškreiptos konkurencijos. Siūlomais pakeitimais keistūsi remiamos grupės, jų liktų mažiau. Mano, kad tai būtų geras pokytis.

Rimantas Stanevičius apibendrina sakydamas, kad šiuo klausimu nebuvo spėta susiderinti su visais susijusiais ir informuoti SADM apie grįžtamąjį ryšį.

3. Mokymo stipendijos atsisakymas užimtiems asmenims.

Inga Liubertė informavo, kad siūloma atsisakyti mokymo stipendijos užimtiems asmenims, o šias lėšas skirti mokymo paslaugoms didesniai asmenų ratui.

Rimantas Stanevičius apibendrina, kad DSK nariai šiuo klausimu neturi grįžtamojo ryšio.

SVARSTYTA. CPK pakeitimai.

4. Išskaitų iš darbo užmokesčio mažinimas.

Viktorija Minkevičiūtė priminė siūlomus pakeitimus dėl išskaitų mažinimo.

Akvilė Razumienė informavo, kad šiame posėdyje dalyvauja vietoje atostogaujancios Inetos Rizgelės. Nurodė, kad šiuo klausimu Lietuvos verslo konfederacijoje (toliau – LVK) vyko nemažai diskusijų. Informavo, kad LVK palaiko Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos siekį ieškoti skatinimo priemonių, kaip ilgalaikius bedarbius skolininkus „ištraukti“ iš šešėlio, padėti jiems grįžti į darbo rinką, padėti adaptuotis, integruotis, tačiau nurodė, kad šiuo metu siūlomoms pakeitimams LVK nelinkusi pritarti. Minėjo argumentus, kad tai įtakotų paskolų grąžinimo terminus, išaugtų skolų kaina. Vienas iš pasiūlymų būtų orientuotis tik į ilgalaikius bedarbius-skolininkus. Taip pat būtų galima diskutuoti dėl išskaitų dydžių. Atkreipė dėmesį, kad keisis finansinių paslaugų prieinamumo lygis.

Artūro Černiausko nuomone, tai – įdomus pasiūlymas. Pabrėžė, kad skolininkai išvažiuoja įsidarbinti į užsienį. Atkreipė dėmesį, kad kai pailgėja skolos išieškojimo terminas, žymiai išauga ir skola, todėl klausė, ar padėdami žmonėms, mes neapsunkinsime jų padėties. Reikėtų paieškoti sprendimo dėl skolos administravimo išlaidų nedidėjimo.

Aurelija Maldutytė pasisakė apie statistiką. Nurodė, kad galbūt žmogus galėtų turėti galimybę pasirinkti išskaitų dydį, galbūt ne visiems skolininkams esamas išskaitų dydis yra per didelis. Mano, kad reikėtų palikti daugiau galimybių. Turėtų būti žmogaus apsisprendimas ir prašymas, o ne UŽT prašymas.

Vytautas Šilinskas akcentavo, kad SADM siekia sugrąžinti nedirbančius, bet norima pakeisti situaciją ir dirbantiems. Tai nėra labai gerai, bet nepakeitus taisyklių dirbantiems, būtų dar blogiau, nes jiems atsirastų paskatos išeiti iš darbo ir būti bedarbiais. Atsakydamas į argumentą dėl išsitęsio mokėjimo termino pabrėžė, kad yra neribojama galimybė žmogui susimokėti anksčiau. Kalbėjo apie atliktą užsąkytą tyrimą, kaip yra su išskaitomis kitose ES valstybėse. Buvo surinkta informacija, kad iš MMA iš viso yra neišskaitoma. SADM išgirdo argumentus ir po visų svarstymų buvo pasirinktas švelnesnis variantas.

Rokas Keršys, atsakydamas į klausimą, kad turėtų būti žmogaus apsisprendimas ir prašymas, o ne UŽT prašymas, atkreipė dėmesį, yra daug skolininkų, kurie turi per mažai socialinių įgūdžių, taip pat kalbėjo apie didelę jų socialinę atskirtį. Todėl reikia didesnio UŽT įsitraukimo jiems padėti. Dėl administravimo išlaidų – tiesiog šiek tiek pakinta darbas. Dėl kredito pasiūlos – tikslas būtų mažinti priverstinių išieškojimų skaičių. Pabrėžė, kad bedarbiai skolininkai ir dirbantys skolininkai yra labai tarpusavyje susijusios grupės, todėl pokyčiai reikalingi abiem grupėms.

Raimondas Tamošauskas kalbėjo, kad skolos yra socialinė problema. Reikėtų spręsti, ką daryti su žmonėmis, kurie yra skolingi valstybės biudžetui ir niekada nedirbo. Galbūt reikėtų galvoti apie skolų nurašymą. Taip pat reikėtų griežtinti kreditų išdavimo sąlygas ir griežtinti kredito įstaigų veiklą.

Aurelija Maldutytė klausė, kur yra atitinkamos institucijos, vykdančios nelegalaus darbo kontrolę. Prašė pagalvoti apie galimybę leisti žmogui pačiam pasirinkti grąžinamos skolos dydį, o taip pat neįpareigoti, kad UŽT užpildytų už jį prašymą, - UŽT atvejo vadybininkas galėtų tik padėti. Kalbėjo, kad norėtųsi didesnio duomenų palyginimo ir koreliacijos tarp jų.

Vytautas Šilinskas kalbėjo apie rečiau pasitaikančias situacijas, kai skolininkai dirba nelegaliai ir dar bando registruotis UŽT. Išsakė nuomonę, kad per porą metų, kai SADM ėmėsi kuruoti skolų išieškojimo klausimą, įvairių institucijų pagalba yra atlikta gili šio klausimo analizė.

5. „Skolų atostogos“.

Viktorija Minkevičiūtė priminė siūlomus pakeitimus.

Akvilė Razumienė sakė, kad LVK būtų linkusi pritarti siūlomai idėjai, bet yra tam tikrų pastebėjimų. Pavyzdžiui, nėra aišku, kaip šios atostogos būtų suteikiamos, ar bus numatyti tam tikri papildomi kriterijai. Mano, kad bus negerai, jei tokių kriterijų nebus.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad, jeigu bus galimybė sumažinti išskaitas iki 10 proc., „skolų atostogos“ nėra geras dalykas. Sakė, kad įdomi idėja, bet turėtų būti arba išskaitų mažinimas,

arba „skolų atostogos“. Pasitiksliino, ar galiotų „skolų atostogas“ žalos atlyginimo atveju. Kalbėjo apie žmogaus suvokimą po atostogų, kad skola niekur nedingo.

Akvilė Razumienė kalbėjo, kad, jei būtų sutarta dėl „skolų atostogų“, LVK siūlo, jog jos būtų vienkartinės. Taip pat manoma, kad 12 mėnesių laikotarpis yra per ilgas, jis galimai pažeistų kreditorių lūkesčius. Pasiūlė 3 mėnesių terminą, - analogiškai Darbo kodekse nurodytam išbandymo laikotarpio terminui.

Vytautas Šilinskas paaiškino pasiūlymų kontekstą. Kalbėjo apie vykusias diskusijas ir priimtą apsisprendimą, kad arčiausiai skolininko situacijos esantis UŽT atvejo vadybininkas galėtų nuspręsti, ar jam būtų tikslingos „skolų atostogos“, o ne paskirti atostogas automatiškai. Paaiškino, kad atostogos būtų taikomos ne visiems, bet tik tiems, kurie anksčiau nedirbo, todėl suteikus tokias atostogas, kreditoriai jautrių praradimų neturėtų. Atsakė, kad įvertinus gautas pastabas iš kitų suinteresuotų pusių buvo atsisakyta pasiūlymo dėl išskaitų mažinimo žalos atlyginimo ir vaikų išlaikymo atvejais.

Rokas Keršys paaiškino šio pasiūlymo kontekstą ir nurodė, kad tokia idėja atsirado sekant Jungtinės Karalystės pavyzdžiu. Pabrėžė, kad šioje valstybėje iš tokių atostogų suteikimo buvo matoma didelė nauda. Apibendrinamas sakė, kad Jungtinėje Karalystėje yra šiek tiek kitoks teisinis reguliavimas, bet esmė išlieka ta pati.

Aurelija Maldutė informavo, kad po išgirstų argumentų šiek tiek keičia savo prieš tai išsakytą nuomonę ir pritartų 3 mėnesių „skolų atostogų“ terminui.

6. Išskaitymo iš turto ribos ir terminų didinimas

Rimantas Stanevičius informavo, kad dabar bus svarstomas kitas klausimas – išskaitymo iš turto ribos ir terminų didinimas.

Viktorija Minkevičiūtė kalbėjo, kad yra siūloma didinti išskaitymo iš turto ribą iki 25 MMA ir ilginti terminą iki 50 mėn. Nurodė, kad yra gautos pastabos tiek iš Teisingumo ministerijos, tiek iš antstolių ir informavo, kad ši vieta bus tikslinama. Kita – išbraukiamas sakinyss „jei skolos suma viršija turimo asmens turto kainą, galima išskaityti iš paskutinio būsto“.

Vytautas Šilinskas papildė, kad 25 MMA – tai fizinio asmens bankroto riba.

Rokas Keršys paminėjo, kad apie tai jau daug metų kalba nevyriausybinių organizacijos, yra atsižvelgta į jų siūlymus.

Rimantas Stanevičius kalbėjo, kad komisijos nariai šiuo klausimu komentarų neturi.

SVARSTYTA. Legalaus darbo pakeitimai

7. Darbas be skaidriai dirbančio ID – nelegalus darbas (UĮ 56 str., naujas 56¹ str., 59 str., naujas 59¹ str.; STĮ 22¹ str. pakeitimai; ANK 362¹ str. pakeitimai)

Rimantas Stanevičius kalbėjo, kad kitas klausimas - darbas be skaidriai dirbančio ID – nelegalus darbas (UĮ 56 str., naujas 56¹ str., 59 str., naujas 59¹ str.; STĮ 22¹ str. pakeitimai; ANK 362¹ str. pakeitimai).

Tautvydas Zesas priminė, jog yra siūloma, kad darbas be skaidriai dirbančio ID būtų laikomas nelegaliu darbu. Kita – kad skaidriai dirbančio ID būtų taikomas ne tik statyboje, bet ir statybos sektoriuje.

Vytautas Šilinskas pritarė, kad negalima būti statybvietyje nelegaliai.

Aurelija Maldutyte paklausė, ar įmonė bus baudžiama už nelegalų darbą, jeigu žmogus neturi darbo vietoje skaidriai dirbančiojo ID. Pateikė pavydį, kad žmogus gali neturėti socialinių įgūdžių ir negali parodyti telefone, kad dirba legaliai. Paklausė, ar asmuo, samdydamas žmogų kloti plyteles namuose gali patikrinti skaidriai dirbančiojo ID, ar galioja šis pažymėjimas, jeigu samdomasis jo neparodys pats. Ar nebaus įmonės, jeigu žmogus nesugebės parodyti skaidriai dirbančiojo ID.

Vytautas Šilinskas pakomentavo, jog skaidriai dirbančiojo ID rodo, ar yra pranešti duomenys SODRAI, patikrinama, ar žmogus yra įdarbintas.

Rimantas Stanevičius, paklausė, ar žmogus neturi nieko daryti, jeigu darbdavys pranešė SODRAI. Kalbėjo, kad žmogus gali ir nerodyti skaidriai dirbančiojo ID, jeigu darbdavys jai pranešė.

Vytautas Šilinskas kalbėjo, kad generalinis rangovas turi galimybę prieš įleisdamas žmogų į statybvieta patikrinti, ar apie jį yra pranešta SODRAI. Darbdavys pats gali patikrinti. Tinka ir atspausdintas variantas, ir telefone. Pažymėjimas matomas realiu laiku, todėl iš karto matoma, ar jis galioja. Kalbėjo, kad Valstybinės darbo inspekcijos atstovui paprašius žmogus turi parodyti skaidriai dirbančiojo ID. Visi turi samdyti legaliai dirbančius, samdantys nelegaliai prisiima tam tikrą riziką.

Aurelija Maldutytė pakomentavo, kad nekvestionuotų pasiūlymo plėsti ir statybų darbams. Tačiau turėtų būti baudžiamas nelegaliai dirbantis asmuo, o ne įmonė. Kalbėjo, kad Valstybinės darbo inspekcijos darbas permetamas žmonėms. Turi būti baudžiamas tas, kas vykdo nelegalią veiklą, o ne užsakovas. Atrodo nesąžiningas baudimas. Nesutinka, kad tiems, kas perka paslaugas, būtų perkeliama atsakomybė. Pateikė pavyzdį, kad pasamdomas žmogus, patikrinama jo skaidriai dirbančiojo ID ir išvažiuojama. ID galiojimas samdančiam žmogui nežinomas. Po savaitės ateina tikrinti Valstybinė darbo inspekcija, o ID negalioja. Žmogui primetamas Valstybinės darbo inspekcijos darbas.

Tautvydas Zesas kalbėjo, kad Valstybinė darbo inspekcija pirmiausia aiškins aplinkybes, o ne puls bausti.

Vytautas Šilinskas pakomentavo, kad tas, kas nelegaliai dirba, tas dažnai ir turto neturi. Baudžiamas tas, kas samdo. Paklausė, kodėl samdant per įmonę kainuoja brangiau. Kalbėjo, kad reikia mokėti mokesčius.

Rimantas Stanevičius pakomentavo, kad išklausus diskusiją, matosi, kad mes visi tampame potencialiais pažeidėjais.

Artūras Černiauskas paklausė, ar bus nelegalus darbas, jeigu žmogui padeda kaimynas. Baudžiamas paslaugų naudotojas – tai teoriškai įmanoma.

Tautvydas Zesas priminė, kad vykdant nelegalaus darbo tyrimą renkami tam tikri duomenys, ar yra nelegalaus darbo požymiai.

Aurelija Maldutytė paklausė, ar reikėtų elektrikui skaidriai dirbančiojo ID. Fiziniai asmenys, kurie užsako darbą, neturėtų būti baudžiami. Sutinka dėl statybos darbų.

Tautvydas Zesas atsakė, kad reikėtų.

Vytautas Šilinskas kalbėjo, kad žemės ūkyje dirba pagal žemės ūkio kvitus, ten nedidelis apmokestinimas, jie laikomi bedarbiais. Vėliau numatyta ir tai spręsti.

Jelena Polijančuk pakomentavo dėl elektriko – turi būti darbo santykiai, kad būtų nelegalaus darbo požymiai.

Rimantas Stanevičius pakomentavo, kad išgirsta konstruktyvi socialinių partnerių nuomonė. Kalbėjo, kad palaikoma, jog neturi būti nelegalaus darbo. Pasiūlė ieškoti konstruktyvių sprendimų, kad žmogui, samdančiam paslaugą, nereikėtų sukti galvos.

8. Baudų didinimas už nelegalų darbą. Baudos pagal MMA ir nuo apyvartos. Baudos mažinimas – UĮ 56 str., UĮ 60 str., ANK 95 str.

Rimantas Stanevičius pasiūlė pereiti prie kito klausimo svarstymo - baudų didinimas už nelegalų darbą.

Tautvydas Zesas trumpai priminė dėl baudų didinimo už nelegalų darbą. 2,5% nuo pardavimo pajamų ne mažiau kaip 2 772 Eur (3 MMA) už kiekvieną nelegaliai dirbantį. Bauda nuo apyvartos už pakartotinį nelegalų darbą 5% nuo pardavimo pajamų ne mažiau kaip 5 544 Eur (6 MMA) už kiekvieną nelegaliai dirbantį. Ne mažiau kaip 5 544 Eur (6 MMA) už kiekvieną nelegalą ne mažiau kaip 5 544 Eur (6 MMA) už kiekvieną nelegalą 5 544 Eur (6 MMA) – 22 176 Eur (24 MMA). Bauda už nelegalų darbą minimali, jei įdarbinama ir sumokamas darbo užmokestis. Paminėjo, kad Valstybinės darbo inspekcijos ataskaitoje yra nurodyta vidutinė bauda, kuri pagal pasiūlymą būtų 7,5 MMA. Minimali bauda yra retai skiriama. Statistikoje nurodyta, kiek nubausta ir kaip nubausta.

Vytautas Šilinskas kalbėjo, kad baudos yra didelės. Jos yra atgrasančios. Tai paimta iš užsienio šalių praktikos.

Aurelija Maldutyte kalbėjo, kad Darbo santykių komisijoje diskutuojama apie įvairias situacijas, kurios gali pasitaikyti gyvenime. Pritarė, kad neturime toleruoti nelegalaus darbo. Kalbėjo, kad komisijos nariams išsiuntė informaciją, kaip yra kitose užsienio šalyse. Kitos šalys neturi skaidriai dirbančiojo ID. Paklausė, ar galima tikėtis pakeitimo, kad pranešimą SODRAI galima būtų teikti ne likus vienai dienai iki darbo pradžios, 1 val. iki darbo pradžios. Taip, pvz., yra Estijoje. Kaip rodo kaimyninių šalių patirtis, nuo to nelegalaus darbo nedidėja. Mano, kad nebūtų teisinių ginčų. Darbdaviai SODRA informuoja internetu. Reikalingas pokytis. Būtų gerai, jei viskas eitų viename pakete. Paklausė, kada bus kalbama dėl nelegalaus ir nedeklaruoto darbo sąvokų.

Akvilė Razumienė pakomentavo, ar nereikėtų daryti išimčių vadovų atžvilgiu. Paklausė, kaip pranešti apie vadovą vieną dieną prieš darbo pradžią registruojant naują įmonę.

Vytautas Šilinskas kalbėjo, kad pritartų dėl vienos valandos, bet yra rizikų. Bus nagrinėjama tokia galimybė, tačiau negali pažadėti, kad pavyks.

9. Darbas nemokamų atostogų metu – nedeklaruotas darbas. Baudų didinimas už nedeklaruotą darbą – UĮ 58 str.

10. Užsieniečių įdarbinimo ir informavimo pažeidimai. Baudų didinimas ir pažeidimų (naujas pažeidimas – neteisingų duomenų LDU pranešime pateikimas) diferencijavimas – UĮ 57 str.

Jelena Polijančuk priminė, kad nedeklaruotu darbu laikoma, kai dirbama nemokamų atostogų metu ar kitu nedeklaruojamu laikotarpiu.

Aurelija Maldutyte kalbėjo, kad matė Užsienio reikalų ministerijos laišką dėl užsieniečių įdarbinimo, dėl sankcijų. Suvienodinti skirtingo lygio pažeidimai. Reikia aiškiai identifikuoti, kad kovojama su nelegaliu darbu.

Vita Baliukevičienė pakomentavo, kad niekas nelygina šių pažeidimų. Baudos už nelegalų darbą yra didesnės, nei už nedeklaruotą darbą. Paklausė, ar tai ne pažeidimas, kai, pvz., rašoma, kad dirbama 20 val., o iš tiesų dirbama 40 val.

Artūras Černiauskas kalbėjo, kad Aurelija Maldutyte iš dalies teisi. Pvz., įdarbinama 1 val., o dirba 1 mėn. – dirba nedeklaruotai. Kalbėjo, kad gerai, jog sulyginamos nelegalaus ir nedeklaruoto darbo sankcijos. Darbdavys turi visą darbo laiką deklaruoti.

Arvydas Dambrauskas pritarė Vytauto Šilinsko ir Artūro Černiausko pasisakymams.

Vytautas Šilinskas kalbėjo, kad pritaria Aurelijai Maldutytei dėl skirtingo lygio, bet darbas, pvz., nemokamų atostogų metu yra nelegalus darbas.

Jelena Polijančuk atkreipė dėmesį, kad pažeidimų yra ir didelėse įmonėse ir kad situacija blogėja.

Raimondas Tamošauskas kalbėjo, kad yra nežymima, pvz., kad žmogus ateina anksčiau tam, kad pasiruoštų darbui. Reikia griežtinti, kad tai neplistų.

Tomas Garuolis pakomentavo, kad gal tai sektorinė problema, gal reikėtų tikslesnės informacijos.

Vytautas Šilinskas pasiūlė dėl nedeklaruoto darbo diskutuoti kitą kartą, nes tai yra didelė problema.

Rimantas Stanevičius apibendrinė diskusijas. Buvo išsakyta nuomonė, kad, jeigu griežtiname baudas, neturėtų būti nubausti sąžiningi darbdaviai.

11. Pažeidėjų viešinimas

Jelena Polijančuk kalbėjo, kad sulaukta pastabų, siūlymų dėl pažeidėjų viešinimo. Nebus viešinami juridinio asmens vadovo duomenys. Siūloma, kai yra fizinis asmuo-darbdavys, įdarbinęs nelegaliai, jo duomenis reikia viešinti. Dar diskutuojama, dėl kokių kitų pažeidimų fizinio asmens, kaip pažeidėjo, asmens duomenys būtų viešinami.

Rimantas Stanevičius paklausė, ar jis gali patekti kaip fizinis asmuo-darbdavys dėl remonto.

Jelena Polijančuk atsakė, jog taip.

12. Kiti Užimtumo projektų klausimai.

Nebuvo pasisakyta.

Rimantas Stanevičius paklausė, koks yra kitas žingsnis dėl svarstytojų įstatymų projektų. Kalbėjo, kad dar liko klausimų, reikia juos konstruktyviau aptarti Trišalėje taryboje. Paklausė, ar po savaitės reikėtų organizuoti posėdį.

Vytautas Šilinskas informavo, kad projektas įkeltas į sistemą derinimui. Neturime pareigos daryti žingsnį. Laukiama socialinių partnerių pastabų. Jeigu yra poreikis, galima dar kartą susirinkti prieš Trišalės tarybos posėdį. Paminėjo, kad šiame pirmame etape siekta atsižvelgti į socialinių partnerių pateiktus pasiūlymus.

Aurelija Maldutytė padėjo už bendradarbiavimą. Sutiktų dėl papildomo susitikimo. Paminėjo, kad Europos dokumentuose minėta, kad baudžiami už nelegalų darbą juridiniai ir fiziniai asmenys. Kalbėjo, kad į Trišalę tarybą reiktų ateiti su bendra nuomone. Priminė, kad neaptarti Užimtumo įstatymo pakeitimai dėl neteisingo dokumentų pildymo dėl užsieniečių įdarbinimo. Reikalingas dar vienas posėdis.

Jelena Polijančuk pakomentavo, kad Suomijoje baudžiamas atstovas, įvertinant net jo gaunamas pajamas.

Evelina Šilinytė kalbėjo, kad LPSK valdybos posėdis vyks rugpjūčio 21 d. Tada ir bus suformuota nuomonė dėl šių įstatymų projektų. Sutinka, kad dar kartą galima būtų susitikti diskusijoms. Kalbėjo, kad LPSK sprendimai priimami kolegialiai. Paprašė leisti apsispręsti viduje.

Vytautas Šilinskas kalbėjo, kad galima rinktis dar kartą ir suformuoti Darbo santykių komisijos nuomonę, kas siūloma, dėl ko sutarta ir dėl ko nesutarta.

Rimantas Stanevičius kalbėjo, kad dalis socialinių partnerių dar negalės savo nuomonės pateikti.

Artūras Černiauskas atkreipė dėmesį, kad norima pakeisti Darbo santykių komisijos funkcijas. Anksčiau Darbo santykių komisijoje būdavo išsakoma specialistų nuomonė, o paskui klausimas eidavo į Trišalę tarybą. Siūlė laikytis ankstesnės praktikos.

Rimantas Stanevičius apibendrino diskusijas – išsiskyrė nuomonės dėl to, ar organizuoti dar vieną posėdį. Jeigu bus nuspręsta organizuoti dar vieną posėdį, bus išsiųsti kvietimai.

Posėdžio pirmininkas

Rimantas Stanevičius

Posėdžio sekretorė

Svetlana Kalinauskienė